

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-03-43369 יחיא ואח' נ' המכללה האקדמית ספיר ואח'

תיק חיצוני:

לפני כב' השופט אילן דפדי, סגן נשיא

תובעים

1. שרית יחיא
2. עמרי כהן
ע"י עו"ד חיים הקמן

נגד

נתבעות

1. המכללה האקדמית ספיר
2. ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ
ע"י עו"ד יוסף רנרט

פסק דין

- 1
- 2 1. לפניי תביעה על פי חוק איסור לשון הרע והחוק להגנת הפרטיות בגין שימוש שנעשה על ידי
- 3 הנתבעת 1 בתצלום בו מופיעים התובעים לצרכי פרסום וזאת ללא הסכמתם.
- 4
- 5 2. התובעים הם בוגרי תואר ראשון במדעי ההתנהגות אותו למדו במסגרת המכללה של הנתבעת 1
- 6 (להלן "הנתבעת"). הנתבעת 2 היא המבטחת של הנתבעת.
- 7
- 8 3. הנתבעת פרסמה באוגוסט 2013 ברשת הפייסבוק תמונה שצולמה ביום 19.6.2006 בו מופיעים
- 9 התובעים. בפרסום נכתב: "הפתח שלך לאקדמיה- מכינה בספיר! הצלחה מובטחת בשיפור
- 10 בגרויות" כאשר בתחתית התצלום נכתב "שיפור והשלמת בגרויות". אין מחלוקת כי התובעים
- 11 לא היו צריכים לצורך לימודיהם האקדמיים להשלים לימודים לבחינות בגרות.
- 12
- 13 4. התובעים טענו כי פרסום התמונה ביטל באחת את כל ההשכלה אותה רכשו בעמל רב, הכפיש
- 14 אותם, והציג אותם כמי שבמועד הפרסום עסקו בלימודי בגרויות במסגרת הנתבעת. לטענתם,
- 15 בפעולתה זו עוולה הנתבעת בפרסום לשון הרע. הפרסום גרם להשפלתם ולבוז בעיני אנשים ובפרט
- 16 מכריהם. הם טענו כי חזקה שהנתבעת עשתה את פרסום הלשון הרע בחוסר תום לב, הואיל ולא
- 17 נקטה לפני הפרסום אמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא. העובדה כי הנתבעת בחרה כעבור
- 18 זמן מה ולאחר דרישה להוריד את הפרסום מדברת בעד עצמה, אך אין בכך כדי לרפא את הנזקים
- 19 שנגרמו להם. לחלופין, טענו התובעים כי ככל שבית המשפט לא ימצא לחייב את הנתבעת מכוח
- 20 הוראות חוק איסור לשון הרע, הרי שבפרסום תמונתם מתקיימים יסודות עוולת הרשלנות כיוון
- 21 שהוא מהווה מעשה שאדם סביר ונבון לא היה עושה באותן נסיבות. עוד טענו, כי הפרסום נעשה
- 22 באופן בו ניתן בנקל לזהותם ולכן הוא מהווה פגיעה חמורה ומובהקת בפרטיותם ומעיד על כוונה
- 23 לפגוע בהם. הם טענו כי הנזק שנגרם להם רב ומצטבר: פניהם הושחרו ונגרמו להם עוגמת נפש
- 24 רבה ומתח נפשי כמו גם פגיעה ממשית בשמם הטוב ובמעמדם בקרב חבריהם, קולגות, לקוחות
- 25 ומכרים. לדבריהם, הקישור שנעשה בפרסום מצייר אותם כחסרי השכלה באופן שנוגד את
- 26 המציאות שכן הם בוגרי תואר ראשון אשר רכשו את מעמדם ושמם הטוב במשך שנים של עבודה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 43369-03-18 יחיא ואח' נ' המכללה האקדמית ספיר ואח'

תיק חיצוני:

קשה ומאומצת. לאור זאת, ביקשו כי הנתבעת תפצה כל אחד מהם בתשלום סך של 50,000 ₪ ללא הוכחת נזק לפי חוק איסור לשון הרע ובתשלום סך של 50,000 ₪ ללא הוכחת נזק בגין פגיעה בפרטיות. סכום התביעה הכולל הועמד על סך של 200,000 ₪. עוד ביקשו כי בית המשפט יחייב את הנתבעת לפרסם התנצלות והבהרה בנוסח ובאופן שיתואם עימם ולפיה אין כל קשר בין המצולמים לאמור בכותרת הפרסום.

5. הנתבעות טענו כי צילום התובעים ופרסום תמונתם נעשו בידעתם ובהסכמתם המלאה. הצילום נעשה במהלך שיעור בקמפוס כאשר הצלם ונציג הנתבעת נכנסו לכיתה בה למדו סטודנטים, לרבות התובעים, והסבירו אודות מטרת הצילום. באותו מעמד הם אף הציעו למי שאינו מעוניין להצטלם לצאת מהכיתה למספר דקות. לטענת הנתבעות, מדובר בתמונה שצולמה במקום ציבורי כאשר התובעים מהווים חלק מקבוצה גדולה של סטודנטים הנראים בה, כך שאין בה כדי לפגוע בהם. לטענתן, המודעה שהכילה את התמונה פורסמה באתר פייסבוק בטור הימני המיועד למודעות בתשלום בגודל אחיד, כאשר גודלם המקורי של הפרסום ושל התמונה היה זעיר ביותר. לפיכך, אין זה סביר שהתובעים זוהו על ידי אנשים אחרים ונראה כי הם שהסבו את תשומת ליבם לתמונה. עוד טענו הנתבעות כי התמונה פורסמה למשך שבועיים בלבד והורדה עוד לפני שהתובעים פנו אל הנתבעת. התביעה הוגשה בעקבות הסדר פשרה שהושג בתיק אחר בעל נסיבות דומות וזאת כחמש שנים ממועד הפרסום. מדובר בשיהוי ניכר אשר גרם נזק ראייתי לנתבעות ומעיד כי לא נגרם לתובעים כל נזק. מטרת הפרסום הייתה לעודד סטודנטים שלא לוותר על לימודים אקדמיים, ואין בו כדי לבזות או להשפיל את התובעים. הנתבעות טענו כי עומדת להן הגנת תום הלב לחוק איסור לשון הרע ולחוק הגנת הפרטיות שכן הפרסום נעשה ללא כל כוונה לפגוע.

6. יש לציין כי קודם לתביעה דנן הגיש ב"כ התובעת תביעה נגד הנתבעת בשם תובעת אחרת שתמונתה הופיעה במסגרת הפרסום. בהתאם להסדר פשרה אליו הגיעו הצדדים, אשר קיבל תוקף פסק דין, שילמה הנתבעת לאותה תובעת פיצוי כולל הוצאות משפט סך כולל של 36,842 ₪.

7. הצדדים הגישו תצהירים. כל אחד מהתובעים הגיש תצהיר. מטעם הנתבעות הוגש תצהירו של מר שמעון תמיר אשר בתקופה הרלוונטית שימש כמנהל אגף התקשורת, שיווק ויחסי ציבור אצל הנתבעת. בדיון ההוכחות נחקרו המצהירים בחקירה נגדית.

דיון והכרעה

8. לאחר שעיינתי בכתבי הטענות ובחומר הראיות, שמעתי את העדויות ועיינתי בסיכומי הצדדים החלטתי לקבל את התביעה באופן חלקי.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 43369-03-18 יחיא ואח' נ' המכללה האקדמית ספיר ואח'

תיק חיצוני:

9. על אתר אומר כי ניתן לזהות בתמונה שנעשה בה שימוש לצרכי הפרסום את התובעים.

התובעים לא נתנו הסכמה לשימוש שעשתה הנתבעת בתמונתם

10. התובעת העידה כי הסתבר לה כי צולמה במהלך השיעור אולם לא הייתה מודעת לכך בזמן הצילום (סעיף 3 לתצהירה). בחקירתה הנגדית העידה דברים דומים (עמוד 4 שורות 18-21).

התובע העיד בתצהירו כי לפני תחילת השיעור נכנס צלם וצילם מספר תמונות. לדבריו, במועד הצילום לא נשאל כלל האם הוא מסכים לכך ולא ייחס לכך חשיבות (סעיפים 2-3 לתצהיר התובע). מעדותו בחקירה נגדית עלה כי ידע על הכוונה לבצע צילומים בכיתה אם כי לדבריו לא הסכים כי ייעשה שימוש בתמונה לצרכי פרסום בקשר עם לימודי מכינה והשלמת בגרויות (ראו עדותו בעמודים 6 ו-7).

11. מנגד, נציג הנתבעת מר שמעון תמיר, שלדבריו נכח בתחילת הצילומים, העיד כי הצילומים נעשו בהסכמתם. הוא העיד בתצהירו כי לפני עריכת הצילומים נכנס צלם לכיתה בליווי נציג של המחלקה לשיווק, השיעור הופסק למספר דקות והוסבר לסטודנטים כי מטרת הצילום היא לצורך פרסום ויחסי ציבור של המכללה. לאחר מכן, ניתנה האפשרות למי שלא רצה להצטלם לעמוד בצד או לצאת מהכיתה, ואכן מספר סטודנטיות יצאו מהכיתה. מדבריו עלה כי אירוע הצילום היה אירוע מושך תשומת לב, בו הצלם נעמד על הבמה המרכזית מול הכיתה, העמיד ציוד צילום בתוך הכיתה וכן הנחה את הסטודנטים באשר לתנוחתם בזמן הצילום (ראו סעיפים 6-7 לתצהיר הנתבעת). גם בחקירתו הנגדית הוא מסר עדות מפורטת בעניין זה (ראו עמוד 11 שורות 1-5, 19-23, עמוד 12 שורות 11-18, עמוד 13 שורות 6-10).

12. מעדות נציג הנתבעת, אשר בחלקה נתמכה בעדות התובע, שוכנעתי כי הצילומים נעשו באופן שניתן היה להבין כי המצולמים מסכימים לעצם הצילום וכי הדבר לא נעשה בהסתר וללא מודעות מצד התובעים. בהחלט ייתכן שכיום, לאחר שנים רבות, התובעת שכחה מהאירוע שמבחינתה היה חסר משמעות.

13. יחד עם זאת, גם אם התובעים הסכימו לעצם הצילום, אין לומר כי הסכימו שתמונתם תפורסם על ידי הנתבעת לצרכי שיווק ובוודאי שלא הסכימו לתוכנו של הפירסום. לאחר שהנתבעת בחרה מתוך התמונות הרבות שצילמה באותה תקופה את התמונה הספציפית בה מופיעים התובעים באופן שניתן לזהותם ולאור תוכן הכיתוב ממנו ניתן היה להבין כי התובעים במסגרת לימודיהם אצל הנתבעת השלימו לימודי בגרויות, היה מקום כי הנתבעת תפנה אל התובעים ותדאג לקבל את הסכמתם המפורשת לפרסום הספציפי. הנתבעת לא עשתה כן.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 43369-03-18 יחיא ואח' נ' המכללה האקדמית ספיר ואח'

תיק חיצוני:

14. מכל מקום, בוודאי שאין לקבל את טענת הנתבעת כי התובעים הסכימו לפירסום תמונתם כ-7 שנים לאחר הצילום. הזמן הרב שחלף ושינוי הנסיבות האישיות של התובעים, אשר הפסיקו מספר שנים קודם לכן להיות תלמידים של הנתבעת, חייבו את הנתבעת לפנות אל התובעים ולקבל את הסכמתם המפורשת לשימוש בתמונה בפרסום האמור.

15. הנתבעות לא הביאו ראיות מהן עולה הסכמה של התובעים לשימוש בתמונתם לצרכי פרסום לרבות לתוכנית השלמת בגרויות, וזאת שנים רבות לאחר עריכת הצילומים. נציג הנתבעת הודה בחקירתו כי הדברים לא הוסברו למצולמים. להלן הדברים:

"ש. שמעת שהסבירו להם שהפרסום יהיה אחרי 7 שנים?

ת. את זה לא הסבירו להם.

ש. שמעת שהסבירו להם שהפרסום יהיה של השלמת בגרויות?

ת. לא שמעתי את זה וזה גם לא נאמר.

ש. לא שמעת או שזה לא נאמר?

ת. זה לא נאמר" (עמ' 11 שורות 6-11).

16. יש לציין כי עדותו של נציג הנתבעת לגבי מעמד הצילום התייחסה למה שהתרחש משך מספר דקות בה נכח בכיתה ולא מעבר לכך. העד לא שהה בכיתה משך כל זמן הצילומים והיכולת ללמוד ממנו על התרחשות הדברים בהעדר עדויות נוספות מטעמן של הנתבעות הינה מוגבלת ביותר.

17. התובע העיד בתצהירו כי: "במידה והיו שואלים אותי לא הייתי מסכים להצטלם וודאי לא לצורך פרסום המכללה קל וחומר לפרסום אשר מציג אותי באור שלילי כמי שלומד או למדה להשלמת בגרויות" (סעיף 4 לתצהירו וראו עמ' 6 שורות 17-18 ו-22-23). התובע הדגיש בעדותו: "אני מעולם לא הסכמתי שישתמשו בשמי ובתמונתי המבישה להשלמת בגרויות" (עמ' 7 שורות 2-3 לפרוטוקול).

18. דברים דומים העידה גם התובעת (ראו סעיף 5 לתצהירה וכן ראו עמוד 5 שורות 15-16).

19. חשוב לציין כי הנתבעת הייתה מודעת לצורך בקבלת הסכמת התובעים. מהתשובות לשאלון עליו השיב נציג הנתבעת התברר כי חברת הפרסום אותה שכרה הנתבעת ביקשה לברר האם ניתנה הסכמת המצולמים לפרסום והנתבעת השיבה בחיוב (ראו שאלה 11ה' והתשובה לה, נספחים ד' ו-ה' לתצהירי התובעים). זאת, מבלי לערוך בדיקה באותה עת האם אכן התובעים מסכימים לכך.

20. אשר על כן, אני קובע כי התובעים לא הסכימו כי הנתבעת תעשה שימוש בתמונתם לצרכי הפרסום שביצעה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 43369-03-18 יחיא ואח' נ' המכללה האקדמית ספיר ואח'

תיק חיצוני:

הפרסום אסור על פי חוק איסור לשון הרע

21. התובעים טענו כי הצגת תמונתם תחת הכותרת "השלמת בגרויות" עונה להגדרה של לשון הרע לפיה הפרסום עלול לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו (סעיף 1(2) לחוק), לפגוע במשרתו, עסקו, משלח ידו או מקצועו (סעיף 1(3) לחוק), וכי לבדיקת קיומה של לשון הרע יש לבחון את הפרסום כמכלול.

22. על מנת לקבוע האם הפרסום עונה להגדרה הסטוטורית, יש לבחון את הביטויים הכלולים בו כפי שהם נתפסים בעיני האדם הסביר, שכן המבחן הוא מבחן אובייקטיבי: "פרשנות הפרסום תיעשה על-ידי בית-המשפט תוך עיון בפרסום עצמו בלא להיזקק בדרך-כלל לעדויות ולראיות בשאלת משמעות הפרסום. כבר נקבע בפסיקתנו כי המבחן בעניין זה הוא אובייקטיבי: מהו המובן שהאדם הסביר והרגיל היה מייחס לפרסום, ואם היה באותו מובן כדי לפגוע בשמו הטוב של התובע. בהתאם לכך, אין חשיבות לכוונת המפרסם או לדרך שבה הובן הפרסום על-ידי הטוען לפגיעה בו" (ע"א 1104/00 אפל נ' חסון, פ"ד נו(2) 617) וכן ראו את דברי כב' השופט שמגר: "המבחן בדבר קיום לשון הרע לפי סעיף 1 אינו מתמצה בתחושת העלבון הסובייקטיבית של הפרט, עליו נסב הדיבור או הכתב המייחס לו דברים פוגעים, אלא יסוד אובייקטיבי, היינו מה השפעתם או זיקתם של דברי לשון הרע להערכה לה זוכה הפרט-תובע בעיני הבריות... איסור לשון הרע בא לעגן בחוק החרות את זכותו של כל אדם, כי הערכתו בעיני אחרים לא תיפגם ולא תיפגע על-ידי הודעות כוזבות בגנותו" (ע"א 723/74 הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ נ' חברת החשמל לישראל בע"מ, לא(2) 281, 293).

23. בחינה אובייקטיבית של הפרסום מעלה כי הכיתוב הנלווה לתמונה יוצר קשר בין התובעים לבין שיפור והשלמת בגרויות. אומנם, בטענותיהם לפרסום לשון הרע השתמשו התובעים במילים קשות כדי לבטא את הפגיעה בהם והייתי אומר אף מוגזמות, אולם ניתן בהחלט להבין את התובעים, אשר היו תלמידים לתואר ראשון מן המניין, כי פרסום כזה בקרב בני משפחתם, חברים וקולגות, עלול לפגוע בהם ולהציגם כמי שלא הצליחו בזמן לימודיהם בתיכון בבחינות הבגרות ונדרשו להשלימן שנים מאוחר יותר. במיוחד הדברים אמורים כאשר בזמן הפרסום התובעים כבר היו בעלי השכלה אקדמית ובעלי מקצוע (ראו סעיפים 7 ו-6 לתצהירי התובעים).

24. חשוב לציין כי בתביעת לשון הרע לא נדרש להוכיח השפלה או ביזוי בפועל, אלא די שהפרסום עלול היה להביא לתוצאה כזו (ראו אורי שנהר, "דיני לשון הרע", עמ' 121 (1997)). בענייננו, התובעים העידו כי הפרסום גרם להם לתחושות בושה ומבוכה. התובעת העידה בסעיף 8 לתצהירה כי "הפרסום נשוא התובענה גרם לי לבושה ולמבוכה רבה במיוחד היות ואני עוסקת בהוראה וכל פניה אלי ממכירים אשר נחשפו לתצלום התלוותה בהערת פליאה צינית אודות "לימודי להשלמת בגרויות". גם התובע תיאר בתצהירו דברים דומים (סעיף 7). התובעים העידו בחקירתם

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 43369-03-18 יחיא ואח' נ' המכללה האקדמית ספיר ואח'

תיק חיצוני:

1 כי הפרסום אכן גרם להם להיות מושא לצחוק בעיני חבריהם. התובע העיד כי **"נאמרו דברים**
2 **ברמה של בדיחות ואומרים לי שאתה משלים בגרויות"** (עמ' 7 שורות 9-11) והתובעת העידה כי
3 **"ראו תמונה שלנו של השלמת בגרויות והיו שצחקו עלינו בזמנו ויש לי שמות כמו חזי וחני"** (עמ'
4 5 שורות 31-32).

25. אשר על כן אני קובע כי מדובר בפרסום אסור על פי חוק איסור לשון הרע.

הנתבעת פגעה בפרטיות התובעים

26. סעיף 1 לחוק הגנת הפרטיות קובע כי **"לא יפגע אדם בפרטיות של זולתו ללא הסכמתו"**. כאמור
לעיל, התובעים לא הסכימו לשימוש שעשתה הנתבעת בתמונה.

27. על פי סעיף 2(4) לחוק הגנת הפרטיות יראו פגיעה בפרטיות ב**"פרסום תצלומו של אדם ברבים**
בנסיבות שבהן עלול הפרסום להשפילו או לבזותו". כפי שפורט לעיל, פרסום תצלום התובעים
תחת הכותרת **"השלמת בגרויות"** עלול היה להשפילם או לבזותם, במיוחד לאור הנסיבות בהן
נעשה, כשהתובעים כבר בעלי השכלה אקדמית ובעלי מקצוע.

28. זאת ועוד, סעיף 2(6) לחוק הגנת הפרטיות קובע כי **"שימוש בשם אדם, בכינויו, בתמונתו או**
ב**קולו, לשם ריווח"** יעלה כדי פגיעה בפרטיות. הנתבעות טענו כי הפרסום לא נעשה למטרת רווח
אלא לשם עידוד תלמידים פוטנציאלים לפנות ללימודים אקדמיים. לטענתן מדובר במטרה
חינוכית וציבורית חשובה ביותר וככל שיש רווח בצידה למכללה, הרי אין לכך רלוונטיות לתביעה
דנן. אינני מקבל טענה זו.

29. על פי הפסיקה הקיימת, יש לפרש סעיף זה באופן רחב. בפסק הדין בעניין ברקוביץ קבעה כב'
השופטת גרסטל כי: **"רווח" אינו מונח משפטי ואיננו מוגדר בחיקוקים השונים. מעיון במילון**
אבן שושן עולה כי הפירוש המתאים ל**"רווח"** הינו: ההפך מההפסד; הכנסה שאדם מקבל מעל
השקעתו בסחורה. משמעות הדבר היא כי אם אדם מצליח לחסוך ולהמנע מהוצאה הכרחית ע"י
פעולה מסויימת, ייחשב הדבר כרווח ובוודאי שאם אותו אדם זוכה להכנסה בפועל מהשקעתו,
העולה על ערך השקעתו אף זה רווח (ראו ת"א (שלום תל אביב-יפו) 19080/91 מיקי ברקוביץ' נ'
עיתונות מקומית בע"מ (פורסם במאגר משפטי)).

30. בעניין מקדונלד נקבע כי **"הפרשנות הראויה למונח "ריווח" היא פרשנות מרחיבה, הכוללת**
ה**פקת תועלת מהשימוש ולא דווקא רווח במובן הצר של המילה"** (ראו ת"א (מחוזי – ת"א)
2578/00 מקדונלד אריאל נ' מקדונלד'ס, תק-מח 2002(2), 4667 בעמ' 4673).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 43369-03-18 יחיא ואח' נ' המכללה האקדמית ספיר ואח'

תיק חיצוני:

31. הפרסום שביצעה הנתבעת התייחס לאפשרות להשלמת בגרויות במכללה כשער כניסה לאקדמיה והציג את הנתבעת כמעניקה שירותים אלה. בתמורה להם הנתבעת גובה תשלום ואולי אף מקבלת מימון ציבורי התלוי בכמות הסטודנטים. יתרה מכך, הנתבעת נעזרה בשירותיה של חברת פרסום שהופעלה על ידי מחלקת השיווק של המכללה. די בכך כדי לקבוע כי מדובר בפרסום למטרות רווח. זאת, בעוד שהתובעים לא זכו בטובת הנאה כלכלית כלשהי מפרסום תמונתם ששימשה לצרכי שיווק הנתבעת.

32. הנתבעות טענו כי אין לקבוע שהנתבעת פעלה למטרת רווח והפנו אל פסק הדין בת"א (שלום תל אביב-יפו) 59627/06 ריבה נ' בוצ'צין (פורסם במאגר משפטי) – להלן: "עניין ריבה" שם קבע כב' השופט ברנר כי יש לפרש בצמצום את סעיף 2(6) לחוק הגנת הפרטיות. עיון בפסק הדין מלמד כי לא ניתן להשליך מעניינו על עניינו. שם, התייחס בית המשפט לתצלומים שפורסמו בעיתון כחלק מידעיה הנוגעת לידוען ("פפראצי") בעוד שבמקרה דן נעשה שימוש בתצלום לצרכי פרסום גרידא. במצב כזה ישנה התעשרות על חשבון המצולמים ויש בו כדי למנוע מהנפגע טובת הנאה כלכלית (ראו ת"א (שלום ת"א) 32631/07 ליאת נ' אמריקנה אינס ישראל בע"מ בעמ' 8 (פורסם בנבו, 21.06.2009).

33. אין גם מקום לטענת הנתבעות כפי שהועלתה בסיכומיהן בדבר הצורך בהוכחת "נזק נפשי". מעבר לכך שסעיף החוק אינו כולל התייחסות לנזק נפשי אלא שהפסיקה אליה הפנו בעניין ריבה עסקה בידוענים הרגילים לפרסום. באותו פסק דין הפנה כב' השופט ברנר אל פסק הדין של בית המשפט העליון בעניין מקדולנד (ע"א 8483/02 אלוניאל בע"מ נ' אריאל מקדולנד (2004) (פורסם באתר משפטי)) שם נקבע כי יש ידוענים שמתנגדים לשימוש המסחרי שעושים בשםם ובמקרים כאלה "השימוש המסחרי פוגע בתדמיתם ומסב להם נזק רגשי אמיתי". במילים אחרות, הנזק הנפשי עליו מדובר יכול ויתבטא בפגיעה תדמיתית ובפגיעה רגשית. במקרה דנן, שוכנעתי כי אכן הפרסום פגע בתדמיתם של התובעים ופגע בהם מבחינה רגשית.

34. לאור האמור, אני קובע כי הנתבעת פגעה בפרטיותם של התובעים.

אין תחולה להגנת תום הלב

35. לנתבעת לא עומדת הגנת תום הלב הקבועה בסעיף 15(1) לחוק איסור לשון הרע לפיה "הוא לא ידע ולא היה חייב לדעת על קיום הנפגע, או על הנסיבות שמהן משתמעת לשון הרע או התייחסותה לנפגע כאמור בסעיף 3" ובסעיף 18(2) לחוק הגנת הפרטיות לפיה "הוא לא ידע ולא היה עליו לדעת על אפשרות הפגיעה בפרטיות".

36. מדובר במבחן אובייקטיבי של האדם הסביר (ראו עניין ברקוביץ בעמ' 6). על בית המשפט לבחון את השאלה האם גוף סביר, במקום הנתבעת, היה צריך לדעת על קיום הנפגע ועל הנסיבות שמהן

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 43369-03-18 יחיא ואח' נ' המכללה האקדמית ספיר ואח'

תיק חיצוני:

משתמעת לשון הרע וכן האם היה עליו לדעת כי פרטיות התובעים עלולה להיפגע בנסיבות העניין. בענייננו, התשובה לכך חיובית. התובעים היו סטודנטים של הנתבעת ולכן חזקה כי ידעה כי אין המדובר בסטודנטים שהיו צריכים להשלים בגרויות. בנוסף, על הנתבעת כמי שעושה שימוש בפרסום לשיווק פעולתה, היה לדעת כי יש לקבל את הסכמת המצולמים עובר לפרסום שבוצע שנים רבות לאחר מכן וכי פרסום ללא קבלת הסכמה כאמור, עלול לפגוע בפרטיותם. במיוחד הדברים אמורים לאחר שחברת הפרסום הסבה את תשומת ליבה לכך כשביקשה לדעת האם ניתנה הסכמתם של התובעים לשימוש בתמונה (ראו שאלה 11ה' והתשובה לה, נספחים ד' ו-ה' לתצהירי התובעים).

אין מקום להגנות הנוספות הנטענות מכוח חוק הגנת הפרטיות

37. אין גם מקום לקבל את טענת הנתבעות להגנה המצויה בסעיף 18(2)(ה) לחוק הגנת הפרטיות לפיה "הפגיעה היתה בדרך של צילום, או בדרך של פרסום תצלום, שנעשה ברשות הרבים ודמות הנפגע מופיעה בו באקראי". תמונת התובעים לא מופיעה באקראי בתצלום. מטרת התמונה היא הצגת סטודנטים הלומדים במכללה, כך שהתובעים הם מרכז התמונה והפרסום. אינני מקבל אף את הטענה כי אין מקום להגשת תביעה לאור סעיף 6 לחוק הגנת הפרטיות הקובע כי "לא תהיה זכות לתביעה אזרחית או פלילית לפי חוק זה בשל פגיעה שאין בה ממש". סעיף זה פורש בפסיקה כמקביל להוראת סעיף 4 לפקודת הנזיקין, כך שיש לראות פגיעה שאין בה ממש כפגיעה ש"אדם בר-דעת ומזג רגיל לא היה בא בנסיבות הנתונות בתלונה על כך", כלשון סעיף 4 לפקודה (ראו עניין ברקוביץ' בסעיף 3ה). בענייננו, שוכנעתי מעדויות התובעים כי הם חוו פגיעה של ממש.

שיקולים בקביעת גובה הפיצוי

39. בבוא בית המשפט לפסוק פיצויים ללא הוכחת נזק עליו להתחשב במגוון שיקולים. בית המשפט העליון התייחס, לא פעם, לשיקולים אותם יש לקחת בחשבון בקביעת שיעור הפיצוי לנפגע מפרסום לשון הרע. הואיל וגם בחוק הגנת הפרטיות ניתן לפסוק פיצויים ללא הוכחת נזק וקיימת חפיפה בין ההגנות הקיימות בשני החוקים, מוצדק להחיל שיקולים אלו בשינויים המחויבים גם בתביעות העוסקות בפגיעה בפרטיות. זאת, גם בהתחשב בכך ששמו הטוב של האדם מהווה את התחום הקרוב ביותר להגנה על פרטיותו (ראו לעניין זה בתא (י-ם) 5425/06 פלוני נ' פלוני (פורסם במאגר משפטי) וההפנייה שם לספרו של דן חי, ההגנה על הפרטיות בישראל, עמ' 540-539).

40. "בפסיקת פיצויים בגין לשון הרע יתחשב בית-המשפט, בין היתר, בהיקף הפגיעה, במעמדו של הניזוק בקהילתו, בהשפלה שסבל, בכאב ובסבל שהיו מנת חלקו ובתוצאות הצפויות מכל אלה בעתיד. הבחינה היא אינדיווידואלית. אין לקבוע "תעריפים". בכל מקרה יש להתחשב בטיב

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 43369-03-18 יחיא ואח' נ' המכללה האקדמית ספיר ואח'

תיק חיצוני:

הפרסום, בהיקפו, באמינותו, במידת פגיעתו ובהתנהגות הצדדים. אכן, התנהגותו של הניזוק לפני פרסום ולאחריו עשויה להוות אמצעי שבעזרתו ניתן לעמוד על נזקו. בדומה, התנהגותו של המזיק אף היא עשויה להשפיע על שיעור הנזק והערכתו" (רע"א 4740/00 לימור אמר נ' אורנה יוסף, נה(5) 510 (2001)).

41. נציג הנתבעת העיד כי "הפרסום ברשת הפייסבוק היה בטלפונים סלולרים והתמונה הופיעה בתחתית הטיים ליין בטלפונים הסלולרים בגודל של 1-2 ס"מ" (ראו סעיף 14 לתצהירו). בתצלום שצירף כנספח ב' לתצהיר המדגים את גודל התמונה בה מופיעים התובעים נראה כי היא גדולה במספר סנטימטרים מהמתואר. עם זאת, מעדותו עלה כי היקף החשיפה לתמונה לא היה רחב. לדבריו: "ניתן להעריך כי מדובר באחוז פעוט מסך הגולשים, משום שהיא הופיעה אך ורק בפרסום בפייסבוק המיוחד למכשירים סלולריים, החשיפה צומצמה מראש לפי חתכים של גיל, מיקום גיאוגרפי והשכלה, וכך הוקטן מאוד פוטנציאל הנחשפים. היה גם תקציב קטן שמראש הוגבל למעט חשיפות" (ראו סעיף 16 לתצהירו. ראו גם דבריו בעמ' 8 שורות 27-33).

42. לאמור יש להוסיף את העובדה כי הגשת התביעה למעלה מ-4 שנים לאחר הפרסום ולאחר שחלפה תקופת ההתיישנות בת השנתיים הקבועה בסעיף 26 לחוק הגנת הפרטיות (הנתבעות לא טענו להתיישנות ולפיכך בית המשפט דן בעילה זו לגופה), הקשתה על הנתבעות להשיג מידע מחברת הפרסום לגבי היקפו המדויק. לדברי נציג הנתבעת, כבר לאחר שלוש שנים ביצע פנייה לחברת הפרסום לקבלת נתונים הנוגעים לכמות האנשים שנחשפו לפרסום, אולם אלו כבר לא היו קיימים (ראו עמ' 9 שורות 19-20). במקרה כזה, השיהוי הרב בהגשת התביעה פועל לחובת התובעים.

43. אשר למשך הפרסום, הנתבעות טענו בכתב ההגנה כי הוא הוסר בחלוף שבועיים בסיום תקופת הפרסום וללא קשר לפניית התובעת (ראו סעיף 8 לכתב ההגנה). בתצהיר עדותו הראשית, העיד נציג הנתבעת לראשונה כי הפרסום הוסר כעבור 3 ימים. מדובר בשינוי חזית שאין מקום לקבלו. מכל מקום, אין מחלוקת כי הנתבעת הסירה את הפרסום בסופו של דבר. התובעים טענו כי זה הוסר לאחר דרישה (סעיף 25 לכתב התביעה), אך לא פירטו מתי בדיוק הועלתה הדרישה ומתי בוצעה ההסרה. בנסיבות אלה, אני מקבל את טענת הנתבעות בכתב ההגנה שיש לראותה כהודאת בעל דין לפיה הפרסום היה קיים משך כשבועיים.

סקירת פסיקה

44. כפי שנקבע ברע"א 10520/03 איתמר בן גביר נ' אמנון דנקנר (פורסם במאגר משפטי): "בקביעת גובה הפיצוי הראוי בעקבות האיזון בין השיקולים השונים, ראוי להביא בחשבון סכומים שנפסקו בעבר בגין פרסומים פוגעניים מסוג דומה לזה שלפנינו, אף שכל מקרה נדון לנסיבותיו".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 43369-03-18 יחיא ואח' נ' המכללה האקדמית ספיר ואח'

תיק חיצוני:

45. בת"א (שלום ב"ש) 23288-03-12 א.ד. נ' אחים נטע בע"מ (פורסם בנבו, 14.10.2018) נקבע כי פרסום תמונה של אישה, שצולמה ללא הסכמתה על גבי שלטי חוצות, היה משפיל ומבזה ונעשה למטרות רווח. הפרסום הוסר משיקולים של המפרסם והתביעה הוגשה לאחר שנתיים וחצי מפרסום התמונה. נפסק פיצוי בסך של 15,000 ₪ בגין הפרת הפרטיות וסך נוסף של 5,000 ₪ בגין עשיית עושר שלא כדין.

46. בת"א (שלום י-ם) 20901/08 רומן מינקין נ' קו אופ ישראל רשת סופרמרקטים בע"מ (פורסם בנבו, 20.02.2011) דובר על תובע שהצטלם לקמפיין פרסום בהסכמה אולם הפרסום היה בהיקף רחב מזה שהסכים לו. התובע לא פנה בסמוך למועד הפרסום בבקשה להפסיק את מסע הפרסום ולא הוכח שנגרם לו נזק. בנוסף, התביעה הוגשה בשיהוי רב. בנסיבות אלה, פסק בית המשפט פיצויים בסך 11,000 ₪.

47. בת"ק (תביעות קטנות ראשל"צ) 15643-05-12 שי כהן נ' רימון טיולים בע"מ (פורסם בנבו, 29.07.2013) פורסמה תמונה של התובעת בבגד ים באתר הפייסבוק של הנתבעת. התמונה צולמה בידיעתה, אולם לא ניתנה הסכמה לפרסום. בית המשפט פסק פיצויים בסך 20,000 ₪ תוך מתן משקל לכך שלא התרשם כי מדובר בתמונה משפילה ומנגד שהתמונה פורסמה תקופה ממושכת.

48. בתא"מ (שלום עפ"י) 50830-07-13 אופיר כהן נ' שארבל קמוע (פורסם בנבו, 08.09.2019) דובר בתובעת שהצטלמה לצורכי פרסום תכשיטים בקטלוג, אולם נעשה שימוש בתצלום לצורך פרסום באתר הפייסבוק ולצורך פרסום מטרות אחרות להן לא הסכימה. נפסק כי הנתבע אשר הסיר את הפרסום לאחר פנייה ישלם פיצוי בסך של 6,000 ₪ וכי הנתבע שלא הסיר את הפרסום גם לאחר הפנייה ישלם פיצוי בסך של 18,000 ₪.

49. התובעים הציגו בסיכומיהם לעניין גובה סכום הפיצוי שורה של פסקי דין, התומכים לטענתם, בדרישתם לקביעת פיצוי על הצד הגבוה. בחינה של פסקי דין אלו מעלה כי הפיצוי הגבוה נפסק בנסיבות ועילות שונות מענייננו.

50. התובעים ציינו את ת"א (מחוזי תל אביב-יפו) 2578/00 אריאל מקדונלד נ' מקדונלד'ס (אלוניאל) בע"מ, תשס"א (2) 813 (2002) שם נקבע פיצוי בגין פגיעה בפרטיות ובשם הטוב בסך כולל של 300,000 ₪, אולם בערעור שהוגש על פסק הדין פיצויים אלו בוטלו ונפסק סך של 20,000\$ מכוח עוולת הפרת סימן מסחר ובשל עשיית עושר שלא כדין בלבד (ראו עניין מקדונלד עמ' 344-343).

51. אשר לת"א (שלום ת"א) 8419-03-15 יוסף (יוסי) מזרחי נ' וואלה! תקשורת בע"מ (פורסם בנבו, 13.09.2018) בו נפסק פיצוי בסך של 249,541 ₪, להבדיל מענייננו, שם דובר בצילום תמונה הפוגעת

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 43369-03-18 יחיא ואח' נ' המכללה האקדמית ספיר ואח'

תיק חיצוני:

בצנעת הפרט אשר צולמה ברשות היחיד וללא ידיעת והסכמת התובע כשבסמוך לתמונות נכתבו
 כותרות פוגעניות המזמינות את הציבור לרכל על התובע.
 גם עניינו של פסק הדין ברע"א 6902/06 מנשה דרור צדיק נ' הוצאת עיתון הארץ בע"מ ואח', סג(1)
 52 (2008) אינו דומה לעניינו, שכן שם צולם אדם חרדי אשר העמיד דוכן בסמוך לחנות בה הוצבה
 פרסומת חושפנית מבלי שהסכים לפרסום תוך שהצלם הפר את התחייבותו כלפי התובע לא
 לפרסם את תמונתו בציבור. בנוסף, הפיצויים נפסקו מכוח סעיף 8(2) לחוק הגנת הפרטיות ולא
 מכוח סעיפים 4(2) ו-6(2) ומכוח חוק איסור לשון הרע.
 53. ת"א (שלום ת"א) 19394-01-12 אביגד בן סעדון נ' מעריב - הוצאת מודיעין בע"מ (פורסם בנבו,
 03.01.2017) נפסק סך של 35,000 ₪ בגין פרסום באתר אינטרנט של תמונת התובע אוזו ספר
 תהילים וקורא בו תחת הכותרת "חקירת משטרה בעניין הדרת נשים בבחירות לשכונות החרדיות
 בירושלים". באותו מקרה מדובר היה ברב שצולם בלי ידיעתו ועל אף בקשתו להסרת פרסום,
 פורסמה תמונתו בעיתונות בהיקף נרחב.

סכום הפיצוי

54. בהתחשב בשיקולים שפורטו לעיל, לאחר שבחנתי את הרף שנקבע בפסיקה שהובאה לעיל
 והשוואת הנסיבות השונות שהובאו שם למקרה דנן, בהתחשב בתוכן הפרסום, בגודלו ומשך זמן
 הפרסום שהוסר, נראה לי כי העמדת הפיצוי על סך כולל של 16,000 ₪ לכל אחד מהתובעים בגין
 לשון הרע ופגיעה בפרטיות הינו סכום סביר, וכך אני קובע.
 55. ער אני לכך שבתיק אחר בו הוגשה תביעה על ידי סטודנטית אחרת שהופיעה גם היא בתמונה,
 הגיעו הצדדים להסכמה לפיה היא תקבל פיצוי כולל הוצאות משפט בסך של 36,842 ₪ עם זאת,
 מדובר בהסכם פשרה שלא ניתנה לו כל הנמקה. התרשמתי גם כי ההסכמה לשלם את סכום
 הפיצוי ניתנה בשעתו מתוך סברה שבעתיד לא יוגשו תביעות נוספות בגין הפירסום. לפיכך, אני
 סבור כי אין מקום להשתמש בגובה הפיצוי שם כאמת מידה בתיק דנן.

סעד התנצלות

56. כאמור, התובעים ביקשו כי בית המשפט יורה לנתבעת לפרסם התנצלות והבהרה שתכלול כי אין
 קשר בין המצולמים לאמור בכותרת הפרסום. סעיף 9(א)(2) לחוק איסור לשון הרע קובע כי נוסף
 לכל עונש וסעד אחר רשאי בית המשפט במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע לצוות "על פרסום
 תיקון או הכחשה של דבר המהווה לשון הרע או על פרסום פסק הדין, כולו או מקצתו; הפרסום
 ייעשה על חשבון הנאשם או הנתבע במקום, במידה, ודרך שיקבע בית המשפט". מלשון הסעיף
 עולה כי בית המשפט מוסמך ליתן סעד של פרסום תיקון או הכחשה ולא סעד של התנצלות. על פי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 43369-03-18 יחיא ואח' נ' המכללה האקדמית ספיר ואח'

תיק חיצוני:

הפרשנות המקובלת בפסיקה, סעיף 9 לחוק אינו מקנה לבית המשפט סמכות ליתן צו פרסום הודעת התנצלות (ראו בעניין ת.א (ת"א) 32235-03-10 ארגון המורים העל יסודיים נ. ישראל היום (פורסם בנבו, 6.2.2011) וגם בעניין ע"א (מחוזי תל אביב) 1413-05-11 ערוץ 10 הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו נ. ארגון המורים בבתי הספר העל יסודיים (פורסם בנבו, 2.4.2012)). וראו גם החלטותי בת"א (שלום ת"א) 64239-03-18 עיתון דה מרקר הוצאת עיתון הארץ בע"מ נ' חיים כץ (פורסם בנבו, 10.01.2019) וב- ת"א (שלום ת"א) 49689-06-16 שקופה (שושנה) נתן נ' ורדה רוניק (פורסם בנבו, 29.03.2019).

57. אשר לסעד ההבהרה, כאמור אין מניעה מלתת אותו.

סוף דבר

58. הנתבעות ביחד ולחוד ישלמו לכל אחד מהתובעים פיצוי בסך של 16,000 ₪.

59. אשר להבהרה - הנתבעת תפרסם במסגרת אתר האינטרנט שלה הבהרה מתאימה לפיה התובעים שהופיעו בפרסום שבוצע על ידה במועדים הרלוונטיים לא למדו אצלה להשלמת בגרויות. ההבהרה תפורסם בגודל זהה לגודל הפרסום שבגיניו הוגשה התביעה וזאת למשך שבועיים.

60. בנוסף, הנתבעות ישלמו לתובעים הוצאות משפט – אגרת בית המשפט כפי ששולמה בגובה החלק היחסי של סכום הזכייה מתוך סכום התביעה וכן שכר טרחת עורכי דין בסך של 10,000 ₪.

61. הסכומים ישולמו בתוך 30 יום.

המזכירות תשלח פסק הדין לצדדים.

ניתן היום, ט"ז אדר תש"פ, 12 במרץ 2020, בהעדר הצדדים.

אילן דפדי, שופט, סגן הנשיא